

Аўст дўстига жонини қиласди қалқон

Дўстликни қадрлаш, унга умрининг охиригача содик қолиши, бир-бирларининг кувончию, қайғусига шерик бўлиши виждан пок, иймони пок одамларагина хос фазилатидир. Шундай фазилатли иккни дўст-дугоналар ҳакида ёзишдан олдин Абу Шукур Балхийнинг дўстликни улуғланган қуидаги байти ёдимга тушди:

Дўст дўстига
жонини қиласди қалқон,
Дўстдан ҳам яхшироқ

Борми ҳеч инсон.

...Раъно ва Салималар ёшлигидан бир маҳалла ўсиб-улгайб, ўтга мактабни бирга битириши, бирор тақдир Раъно-га кубил бокмади. У ота-онасидан ёшилди етим колиб, етимликни ачич-чучунни тотди, шунинг натижасида соғлигиза ифланишига қарамасдан мактабни тамомлади. Мактабни ўзбоқлар билан, тамомлаган Салима педагогика институтига дужжат топшириди. Раъно эса шахримиздаги моддалар ателье-сода бир чеваря шогриликка тушди. Шунга қарамасдан улар дўстлик ишни ўзишади. Раъно касалхонада даволангандага Салима унга ҳар томонлама ёрдам берил ўкситди. Иккни йилдан кейин Раъно турмушга чиқди, бир-бираидан ширин фарзандлар дунёни келди. Салима институти тутигатди, ўзи ўқиган мактабни ўқитувчилик қила бошлади. Жон дусти Раъно тақдирининг тақосяси билан машинада ҳолкатидан дунёдан кўз юмди. Салима оғир қайгуан изтироф чекди.

— Биз ҳамма ҳавас қиласди гача чин дўст эдик, Салима, — деди Раъно ўзини олдига касалхонага боргай Салимага. — Дўстликимиз хумрати тўфтоб боламни сенга, сени Аллоҳга топшириди. Сен сег-саломат бўлсанг уларнинг етимлик нима эканлигини бўймай ўсишта танловини эълон қиласди. Энди болаларга ўзинг она бўл.

Килиробой ТУЛАБОЕВ

бор эксанси, етимликни билдирадин, рози бўл.

— Вой, дугонажон, йигламаг, тузалиб кетасиз, — тасалли бери бошлади у, лекин ўзи ҳам чирад туромлаб йиглаб юборди. Раъно мөрхабони эринга, сўнг Салимага сўнгги марта қараб: «Мен сиздан розиман, сиз ҳам...» деб кўзларини бир умрга юмди. Рангига чува чукир ҳаёлга чўмган Салима эшиллар-эшилтимас қилиб: «Дўстим Раъноҳон, ишончинингни оқдайман», деди.

— ...У кун ора келиб болаларнинг дарснинг текшириб, кирчиликларни юваб, кийимларни дамзолаб, исен-сугутидан хабар олиб турди. Шунинг унун чин дуст, олижонов инсоний фазилати бир жувонни ҳамма ҳумрат қиласди. Чунки у онажонларининг ўрнини билдирилган кундиндан келган берор юмушларни бегидир ва беминнат адо миди.

Абдураҳмон Жомийнинг сўзи билан айтганда:
Кайда келса гарас устун,
Дўстлик бўйл остин-устун.
Дили пок, оқ кўнгил одам-да гина-кудурат бўймайди.

Ушандан бери деярли икки йилдан ортиқроқ вақт ўтди. Бир куни Махмуджон:

— Салимахон, дўстингнинг ономатига хиёнат қиласмадиган, Болаларининг етимликни билдирилган. Сенга минг марта рахмат, таъзим кўламан. Такдир бизнинг шешонимизга шундай ўйни битган экан, начора. Энди болаларга ўзинг она бўл.

Халқаро кураш ассоциациясининг таклифига биноан шахримизга ўзбек кураши билан яқиндан танишиб, Европа давлатларида, жумладан Польшада уни янада ривожлантириш максадидаги миллий курашмиз кенг ривожланётган давлат вакиллари — Польша жисмоний тарбия ва спорт вазири Мичислав Новицки ва Польша кураш федерациясининг Президенти Мичислав Бигошевскийлар ташриф буюриши.

Шахримизнинг мафтункор осмонупар бинолари.

БИЗ ВА ЖАҲОН

Спорт алоқалари ривожланмоқда

Халқаро кураш ассоциациясининг таклифига биноан шахримизга ўзбек кураши билан яқиндан танишиб, Европа давлатларида, жумладан Польшада уни янада ривожлантириш максадидаги миллий курашмиз кенг ривожланётган давлат вакиллари — Польша жисмоний тарбия ва спорт вазири Мичислав Новицки ва Польша кураш федерациясининг Президенти Мичислав Бигошевскийлар ташриф буюриши.

Ларнинг ўзаро тажриба айирбашларни ташкил этмоқимиз. Олимпиада, жаҳон чемпионатларига биргаликда тайёрланиш режаларимиз бор.

Польша спорти ва кураши раҳбарлари журналистларнинг кўплаб саволларига жавоб қартириди.

Мехмонлар юртимиз маданияти, спорти ва тарихий ёдгорликлари билан ҳам танишмодалар, турли спорт федерацияларида учрашувлар ўтказилилар.

Дилшод ИСРОИЛОВ

Умурзоқ оқсоқолнинг кўприги

(Воқеий ҳикоя)

Ота, теракларни мен олиб келган эдим, — деди олдинга чиқиб шошча дўпилик, яланг оёқ, кенг ягриди ўсирин.

— Кимдан олган эдинг болам? — сўрайди оқсоқол.

— Бир онондан, ота.

— Кани бўтам, дарров аравангни кўш-да, ўша кайвонини шу ерга олиб кел, — деди-ла, қолганларга юзланиб, — сизлар дам олин.

Умурзоқ оқсоқол шундай деб, тепаликдаги чайласига кириди. Эртасига чоштоға якин, усти соябонлик «ўқон арава» сой яқинига келиб тўхтади.

Камина ҳам маҳалламиздаги 75 баҳорни қаршилаш қолган Зокир отамиздан эшитганларимизни қоғозга тушириши тез-тез ёшларга панду насиҳат таразида ҳикоя кўлиб турдилар.

Алқисса, оқсоқол бир йили яна бир хайрла ишга бел боғлайдилар. Ўша йили ёнгичарчилик мўл бўлиб, ҳозирги Тошкент айланга ўйланинг («Янги Тошми») яқинидаги «Оқ тегирмон» деган еридан оқиб ўтадиган катта сой суви тошиб, одамларни, кишлопларни бир-бираидан ажратиб кўяди. Айниска атрофлаги, бозорга қатнайдиган дехқонлар ризқ-насибасидан маҳрум бўлиб қоладилар. Чунки ўша кезларда теварап-атрофлаги дехқонлар, ҳозирги Чорсу бозорига фақат шу йўл орқали ўтар эканлар. (Хозирда «Мальданли сувга» олиб бора питтан Назарбек йўйил назарда тутилмоқда)

Шунда Умурзоқ оқсоқол шаҳар билан кишлопни ажратиб турдиган мана шу сутига кўпик қуришга азму қарор қиласдилар. Тошкент сувлар яна ўз ўзанига қайтгача, атроф қишлоқлардан ҳашарилар чорлатилиб, кўпик қуриш учун тайёргарлик ишларини бошлаш юборадилар. Оқсоқолнинг ўзларини тепаликка қамишдан чайла куриши ўшилган ишларига бош-кўш бўладилар.

Узок-яқинлардан кучоқса сигмас тераклар келтирилиб, усталар ёғоч йўйишга киришадилар. Орадан бирон ҳафтада қўяни ўтадиган ўтага сартилади. Қариялар «оқ фотиҳа» беришида. Шундан кейин «Е приим» деб ўйноклаб оқаётган сой устига ёғоч ташланади.

Аммо, не кўз билан кўрсилларким, сой устига ташланган ёғоч нариги қирғоққа иккни қарич етмай «шалоп» этиб сувга тушади. Йигилганлар Умурзоқ оқсоқол, эса устабошига ташланади.

Холапошша, бу шариатталаб ишдир. Сизнинг сўзларинизни мана шу йўйилган ёғочлар ҳам эшишиби керак.

Бор гашни овозинини кўтариб ўтинг. Гап нимада эканлигига энди тушуниб етган оноҳан ҳамма ўшиштани учун чачонининг бир учини кўтариб хитоб килиди.

— Берган пулларингизга мингдан мин розиман!

Шундан кейин Оқсоқол устабошига ўтирилди-да, қани тақсир энди ёғочларни сой устига ташланади. — деди.

Аммо, сой устига ташланган ёғочлар ба сафар ҳам қирғоққа етмай сувга тушди. Тўплангандаги яна саросимага тушидан ўзларига оқсоқол, эса устабошига ташланади.

Худо ҳаққи режани аниқ олгандин, уч бора арқон ташлаш ўлчаганман...Хатто ёғочни ариқ лабидан бир кулоч ташлаш ўлчаганман.

Умурзоқ оқсоқол, устабошини яхши билганидан унинг сўзларига ишонмаслигин иложи ўйк эди.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Худо ҳаққи режани аниқ олгандин, уч бора арқон ташлаш ўлчаганман...

Холапошша, жигарларингиздан ҳозир ҳаётларни борми?

— Ҳа, бир иним бор, будога шукур.

Кўкча дарвозада уни ҳамма танийди.

— Кани дастёр ўғлим, — деди Оқсоқол шошча дўпилик, яланг оёқ.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Ҳолапошша, жигарларингиздан ҳозир ҳаётларни борми?

— Ҳа, бир иним бор, будога шукур.

Кўкча дарвозада уни ҳамма танийди.

— Кани дастёр ўғлим, — деди Оқсоқол шошча дўпилик, яланг оёқ.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Ҳолапошша, жигарларингиздан ҳозир ҳаётларни борми?

— Ҳа, бир иним бор, будога шукур.

Кўкча дарвозада уни ҳамма танийди.

— Кани дастёр ўғлим, — деди Оқсоқол шошча дўпилик, яланг оёқ.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Ҳолапошша, жигарларингиздан ҳозир ҳаётларни борми?

— Ҳа, бир иним бор, будога шукур.

Кўкча дарвозада уни ҳамма танийди.

— Кани дастёр ўғлим, — деди Оқсоқол шошча дўпилик, яланг оёқ.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Ҳолапошша, жигарларингиздан ҳозир ҳаётларни борми?

— Ҳа, бир иним бор, будога шукур.

Кўкча дарвозада уни ҳамма танийди.

— Кани дастёр ўғлим, — деди Оқсоқол шошча дўпилик, яланг оёқ.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Ҳолапошша, жигарларингиздан ҳозир ҳаётларни борми?

— Ҳа, бир иним бор, будога шукур.

Кўкча дарвозада уни ҳамма танийди.

— Кани дастёр ўғлим, — деди Оқсоқол шошча дўпилик, яланг оёқ.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Ҳолапошша, жигарларингиздан ҳозир ҳаётларни борми?

— Ҳа, бир иним бор, будога шукур.

Кўкча дарвозада уни ҳамма танийди.

— Кани дастёр ўғлим, — деди Оқсоқол шошча дўпилик, яланг оёқ.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Ҳолапошша, жигарларингиздан ҳозир ҳаётларни борми?

— Ҳа, бир иним бор, будога шукур.

Кўкча дарвозада уни ҳамма танийди.

— Кани дастёр ўғлим, — деди Оқсоқол шошча дўпилик, яланг оёқ.

— Теракларни ким олиб келган эди? — деда йигилганларга мурожат қилиди.

— Ҳол